

2015 m. gruodžio 17 d., ketvirtadienis

P8_TA(2015)0472

Ginklų eksportas: bendrosios pozicijos 2008/944/BUSP įgyvendinimas

2015 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento rezoliucija „Ginklų eksportas. Bendrosios pozicijos 2008/944/BUSP įgyvendinimas“ (2015/2114(INI))

(2017/C 399/21)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į 2008 m. gruodžio 8 d. Tarybos bendrąją poziciją 2008/944/BUSP, nustatančią bendrąsias taisykles, reglamentuojančias karinių technologijų ir įrangos eksporto kontrolę (toliau – Bendroji pozicija) ⁽¹⁾,
- atsižvelgdamas į Bendrosios pozicijos persvarstymą, kurį atliko ES Tarybos Įprastinės ginkluotės eksporto darbo grupė (COARM),
- atsižvelgdamas į Tarybos šešiolikąją metinę ataskaitą, parengtą pagal Tarybos bendrosios pozicijos 2008/944/BUSP, nustatančios bendrąsias taisykles, reglamentuojančias karinių technologijų ir įrangos eksporto kontrolę, 8 straipsnio 2 dalį ⁽²⁾,
- atsižvelgdamas į 2012 m. lapkričio 19 d. Tarybos sprendimą 2012/711/BUSP dėl Sąjungos veiklos, kuria siekiama trečiojoje šalyse skatinti ginklų eksporto kontrolę ir Bendrojoje pozicijoje 2008/944/BUSP nustatytų principų bei kriterijų laikymąsi, rėmimo,
- atsižvelgdamas į 2003 m. gruodžio 9 d. priimtą ES kovos su masinio naikinimo ginklų platinimu strategiją,
- atsižvelgdamas į 2003 m. gruodžio 12 d. Europos Vadovų Tarybos priimtą Europos saugumo strategiją „Saugi Europa geresniame pasaulyje“,
- atsižvelgdamas į JT Generalinės Asamblėjos 2013 m. balandžio 2 d. priimtą Sutartį dėl prekybos ginklais ⁽³⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2014 m. vasario 5 d. rezoliuciją dėl Sutarties dėl prekybos ginklais ratifikavimo ⁽⁴⁾,
- atsižvelgdamas į savo 2015 m. gegužės 21 d. rezoliuciją dėl pokyčių Europos gynybos rinkose poveikio saugumui ir gynybos pajėgumams Europoje ⁽⁵⁾, ypač į jos 4, 10, 18, 19, 20 ir 21 dalis,
- atsižvelgdamas į 2013 m. gruodžio 16 d. Tarybos sprendimą 2013/768/BUSP dėl ES veiklos pagal Europos saugumo strategiją remiant Sutarties dėl prekybos ginklais įgyvendinimą ⁽⁶⁾,
- atsižvelgdamas į 2009 m. gegužės 5 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 428/2009, nustatantį Bendrijos dvejojo naudojimo prekių eksporto, persiuntimo, susijusių tarpininkavimo paslaugų ir tranzito kontrolės režimą ⁽⁷⁾, iš dalies pakeistą Reglamentu (ES) Nr. 599/2014, ir į jo I priede pateiktą dvejojo naudojimo prekių ir technologijų sąrašą,
- atsižvelgdamas į 2014 m. balandžio 24 d. Komisijos komunikatą Tarybai ir Europos Parlamentui „Eksporto kontrolės politikos peržiūra. Saugumo ir konkurencingumo užtikrinimas kintančiame pasaulyje“ (COM(2014)0244),

⁽¹⁾ OL L 335, 2008 12 13, p. 99.

⁽²⁾ OL C 103, 2015 3 27, p. 1.

⁽³⁾ Sutartis dėl prekybos ginklais, JT, 13-27217.

⁽⁴⁾ Priimti tekstai, P7_TA(2014)0081.

⁽⁵⁾ Priimti tekstai, P8_TA(2015)0215.

⁽⁶⁾ OL L 341, 2013 12 18, p. 56.

⁽⁷⁾ OL L 134, 2009 5 29, p. 1.

2015 m. gruodžio 17 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas į 2014 m. birželio 12 d. bendrą Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos pareiškimą dėl dvejojo naudojimo prekių eksporto kontrolės sistemos peržiūros,
- atsižvelgdamas į 2014 m. lapkričio 21 d. Tarybos išvadas dėl eksporto kontrolės politikos peržiūros,
- atsižvelgdamas į savo 2015 m. rugsėjo 8 d. rezoliuciją „Žmogaus teisės ir technologijos: įsilaužimo ir sekimo sistemų poveikis žmogaus teisėms trečiojoje šalyse“⁽¹⁾,
- atsižvelgdamas į 2009 m. gegužės 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/43/EB dėl su gynyba susijusių produktų siuntimo Bendrijoje sąlygų supaprastinimo⁽²⁾,
- atsižvelgdamas į 2005 m. gruodžio 15–16 d. Europos Vadovų Tarybos priimtą ES kovos su neteisėtu šaulių ir lengvųjų ginklų bei jų šaudmenų kaupimu ir nelegalia prekyba jais strategiją ir į 2002 m. liepos 12 d. Tarybos bendruosius veiksmus 2002/589/BUSP dėl Europos Sąjungos indėlio į kovą su šaulių ir lengvųjų ginklų destabilizuojančiu kaupimu ir platinimu ir panaikinančius Bendruosius veiksmus 1999/34/BUSP,
- atsižvelgdamas į 2003 m. birželio 23 d. Tarybos bendrąją poziciją 2003/468/BUSP dėl tarpininkavimo ginklų prekyboje kontrolės⁽³⁾,
- atsižvelgdamas į atnaujintą Europos Sąjungos bendrąjį karinės įrangos sąrašą, kurį 2015 m. vasario 9 d. patvirtino Taryba,
- atsižvelgdamas į Tarybos bendrosios pozicijos 2008/944/BUSP, nustatančios bendrąsias taisykles, reglamentuojančias karinių technologijų ir įrangos eksporto kontrolę, naudojimosi vadovą,
- atsižvelgdamas į 1996 m. gegužės 12 d. Vasenaro susitarimą dėl įprastinės ginkluotės ir dvejojo naudojimo prekių ir technologijų eksporto kontrolės ir į 2015 m. atnaujintus šių prekių, technologijų ir šaudmenų sąrašus⁽⁴⁾,
- atsižvelgdamas į 2013 m. gruodžio 3–4 d. Vienoje surengtą 19-tąjį Vasenaro susitarimo dėl įprastinės ginkluotės ir dvejojo naudojimo prekių ir technologijų eksporto kontrolės plenarinį posėdį,
- atsižvelgdamas į 2005 m. birželio 27 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1236/2005 dėl prekybos tam tikromis prekėmis, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui,
- atsižvelgdamas į 2015 m. balandžio 28 d. Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Europos saugumo darbotvarkė“ (COM(2015)0185),
- atsižvelgdamas į 2006 m. vasario 24 d. priimtą Europos konsensumą dėl vystymosi,
- atsižvelgdamas į 2011 m. spalio 13 d. Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „ES vystymosi politikos poveikio didinimas. Pokyčių darbotvarkė“ (COM(2011)0637),
- atsižvelgdamas į darnaus vystymosi tikslus, ypač į 16 tikslo 16.4 užduotį, pagal kurią valstybės raginamos iš esmės sumažinti neteisėtų ginklų srautus,
- atsižvelgdamas į Tarybos sprendimą 2014/512/BUSP dėl ribojamųjų priemonių atsižvelgiant į Rusijos veiksmus, kuriais destabilizuojama padėtis Ukrainoje,

⁽¹⁾ Priimti tekstai, P8_TA(2015)0288.

⁽²⁾ OL L 146, 2009 6 10, p. 1.

⁽³⁾ OL L 156, 2003 6 25, p. 79.

⁽⁴⁾ <http://www.wassenaar.org/controllists/>, *dvejojo naudojimo prekių ir technologijų sąrašas ir šaudmenų sąrašas*, Vasenaro susitarimas dėl įprastinės ginkluotės ir dvejojo naudojimo prekių ir technologijų eksporto kontrolės, 2015 m. kovo 25 d.

2015 m. gruodžio 17 d., ketvirtadienis

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties (ES sutartis) 42 straipsnį ir į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 346 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į 2014 m. gruodžio 24 d. įsigaliojusią JT sutartį dėl prekybos ginklais,
 - atsižvelgdamas į 2013 m. spalio 8 d. JT žmogaus teisių tarybos rezoliuciją Nr. 24/35 dėl ginklų perdavimo poveikio žmogaus teisėms ginkluotų konfliktų metu ⁽¹⁾,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 52 straipsnį ir 132 straipsnio 2 dalį,
 - atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą (A8–0338/2015),
- A. kadangi pasaulio saugumo aplinka ES kaimynystėje iš esmės pasikeitė, ypač pietinėse ir rytinėse ES kaimyninėse šalyse;
- B. kadangi pagal JT Chartijos 51 straipsnį galioja prigimtinė teisė į individualią ar kolektyvinę savigyną;
- C. kadangi siekiant tarptautinio stabilumo svarbu užtikrinti atgrasymo priemones atskirai vertinant kiekvieną atvejį, visapusiškai laikantis JT Chartijos 51 straipsnio ir bendrosios pozicijos dėl regioninės taikos, saugumo ir stabilumo išsaugojimo ketvirtojo kriterijaus;
- D. kadangi nekontroliuojamas ginklų platinimas yra didelė grėsmė taikai ir saugumui, žmogaus teisėms ir tvariam vystymuisi; kadangi kiekvieną minutę kažkur pasaulyje dėl ginkluoto smurto žūsta asmuo ir pagaminama 15 naujų ginklų;
- E. kadangi tarptautinės prekybos ginklais reguliavimas iš esmės yra pasaulinio masto užmojis; kadangi, siekiant propaguoti demokratiją ir teisinės valstybės principą, užkirsti kelią konfliktams, panaikinti skurdą, skatinti kultūrų dialogą ir išsaugoti tarptautinį stabilumą ir saugumą, išorės santykių srityje ES turi užtikrinti savo išorės veiksmų visumos nuoseklumą; kadangi 2010–2014 m. laikotarpiu ES valstybės narės buvo atsakingos už 25,4 proc. pagrindinių įprastinių ginklų faktinio tiekimo kiekio pasaulyje ⁽²⁾;
- F. kadangi pagal Lisabonos sutartį skurdo panaikinimas yra svarbiausias ES vystymosi politikos tikslas ir kadangi tai yra taip pat vienas iš ES išorės veiksmų prioritetų siekiant kurti stabilesnį ir labiau klestintį pasaulį; kadangi ginklų tiekimas šalims, kuriose vyksta konfliktai, ne tik didina smurto plitimo tikimybę, bet ir daro neigiamą poveikį šių šalių vystymosi potencialui, ir tai aiškiai parodoma humanitarinių organizacijų, kurios yra kiekybiškai įvertinę šį poveikį, ataskaitose ⁽³⁾;
- G. kadangi ES valstybės narės 2013 m. eksportavo ginklų už bendrą 36,7 mlrd. EUR sumą, iš kurių 26 mlrd. EUR sudarė ginklų, eksportuotų į trečiąsias šalis, vertė; kadangi, palyginimui, viso Europos kaimynystės priemonės biudžeto suma 2014–2020 m. sudaro 15,4 mlrd. EUR; kadangi ES valstybių narių eksportas sudaro 30 proc. bendro ginklų eksporto; kadangi vargu ar galima teigti, kad šiais prekybos srutais ginami tiesioginiai ES saugumo interesai;
- H. kadangi Bendroji pozicija 2008/944/BUSP yra teisiškai privalomas pagrindas, kuriuo nustatomi aštuoni įprastinės ginkluotės eksporto kriterijai, kuriuos ES valstybės narės taiko priimdamos licencijavimo sprendimus; kadangi reikia tinkamai atsižvelgti į šią Bendrąją poziciją, ypač plėtojant Europos gynybos rinką ir Europos gynybos pramoninę ir technologinę bazę (EGPTB);

⁽¹⁾ A/HRC/RES/24/35.

⁽²⁾ Tarptautinio ginklų perdavimo tendencijos, 2014 m., Stokholmo tarptautinio taikos tyrimų instituto faktų suvestinė, 2015 m. kovo mėn.

⁽³⁾ „Dingę Afrikos milijardai – tarptautiniai ginklų srutai ir konflikto kaina“, Tarptautinis veiksmų dėl šaulių ginklų tinklas (IANSA), „Oxfam International“ ir „Safeworld“, 2007 m.

2015 m. gruodžio 17 d., ketvirtadienis

1. kadangi prie Bendrojoje pozicijoje įtvirtintų kriterijų ir principų oficialiai prisijungė trečiosios šalys: Albanija, Bosnija ir Hercegovina, buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija, Islandija, Kanada, Juodkalnija ir Norvegija;

Pasaulio saugumo aplinka ir ginklų eksportas

1. yra labai susirūpinęs dėl smurtinių konfliktų plitimo, ypač Ukrainoje, Sirijoje, Irake, Libijoje ir Jemene, taip pat dėl visų tarptautinių konfliktų, kurie vis labiau globalizuotame pasaulyje kelia grėsmę pasaulio stabilumui ir saugumui ir lėmė mažiau stabilią ir saugią ES kaimynystę; pažymi, kad dėl ginklų perdavimo valstybėms, kuriose vyksta konfliktas, buvo prisidėta prie šių konfliktų;

2. apgailestauja, kad pastarųjų dvejų metų įvykiai parodė, kad ginklai kartais patenka į teroristų, represinių režimų atstovų ar šalių, kuriose vaikai gali būti imami į kariuomenę arba naudojami karo veiksams vykdyti, arba režimų, kurie turi įtartinų ryšių su tarptautiniu terorizmu ar vykdo agresyvią šalies ir užsienio politiką, atstovų rankas, ir mano, kad dėl to būtina patvirtinti veiksmingus ginklų eksporto kontrolės režimus; smerkia ginklų naudojimą siekiant kurti nesaugumą ir ginkluotus konfliktus šalių viduje arba išorėje arba remti vidaus represijas, regioninius konfliktus ar sunkius žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių pažeidimus; taip pat apgailestauja dėl to, kad neteisėta prekyba ginklais ir toliau yra stambus ir pelningas verslas;

3. apgailestauja dėl to, kad apie pusę milijono žmonių ⁽¹⁾ kasmet miršta dėl smurto naudojant ginklus ginkluotų konfliktų metu ir vykdamas nusikalstamą veiką;

4. dar kartą pakartoja, jog Bendrosios pozicijos laikymasis nepaprastai svarbus norint užtikrinti, kad būtų vadovaujama ES principais ir vertybėmis, ypač tarptautinės žmogaus teisių teisės ir tarptautinės humanitarinės teisės srityse, taip pat kad būtų vykdomi jos pačios išpareigojimai regioninio ir pasaulinio saugumo klausimu;

5. pažymi, kad ES valstybės narės yra pagrindinės pasaulio ginklų eksportuotojos ir, kaip nurodoma 16-oje metinėje ataskaitoje, 2013 m. jų pasaulinio eksporto vertė buvo 36,711 mlrd. EUR, iš kurių tarp valstybių narių buvo eksportuojama už 10,735 mlrd. EUR, o į trečiąsias valstybes buvo eksportuojama už 25,976 mlrd. EUR; pakartoja, jog Bendrosios pozicijos 10 straipsnyje teigiama, kad valstybių narių ekonominiai, prekybiniai ir pramoniniai interesai neturi daryti įtakos aštuonių kriterijų, reglamentuojančių ginklų eksportą, taikymui;

6. vis dėlto apgailestauja, kad dažnai 10 straipsnio nuostatų nepaisoma, ypač dėl to, kad Europos gynybos bendrovės savo sumažėjusią apyvartą Europoje vis dažniau kompensuoja ES išorės eksportu; yra rimtai susirūpinęs dėl konfidencialių žinių ir slaptų technologijų perdavimo trečiosioms šalims pasekmių ES saugumui ir gynybai, nes tai rodo didesnę priklausomybę nuo trečiųjų šalių, turinčių skirtingus strateginius interesus, pvz., Rusijos, riziką;

7. primena, kad gynybos pramonė turėtų būti priemonė valstybių narių gynybai ir saugumui užtikrinti, garantuojanti tiekimo saugumo režimą ES ir taip pat padedanti įgyvendinti sustiprintą BUSP ir BSGP, nes tai svarbu siekiant užtikrinti pasaulinį stabilumą ir saugumą; pripažįsta, kad ginklų eksportas padėjo stiprinti ir toliau plėtoti Europos gynybos pramoninę ir technologinę bazę, kuri buvo svarbi įvairiausių inovacijų ir technologinės plėtros požiūriu;

8. pripažįsta eksporto, kuris visiškai atitinka Bendrosios pozicijos 2008/944/BUSP 4 straipsnio c punkte nustatytus kriterijus ir vykdomas reaguojant į pagal savigynos teisę ES pateiktą prašymą, teisėtumą; pritaria tam, kad būtų teikiami gynybiniai ginklai teisėtoms savigynos atvejais; atkreipia dėmesį į kai kurių valstybių narių sprendimą teikti gynybinius ginklus Irako kurdų pešmergams ir Ukrainai; pažymi, kad šiuo klausimu valstybės narės nederina savo veiksmų;

9. pažymi, kad, nors atsisakymas išduoti licencijas ir jų galiojimo sustabdymas nustačius embargą arba prasidėjus konfliktui yra teigiamas ženklas, tai rodo, kad ES eksporto politika yra vien tik atsakomojo pobūdžio; mano, kad, laikantis Bendrosios pozicijos, prieš išduodant licencijas reikėtų atlikti išsamesnę konkrečių su šalimis gavėjomis susijusių pavojų ir ES saugumo interesų įvertinimą;

⁽¹⁾ „Pasaulinė smurto naudojant ginklus našta 2015 m.: svarbus kiekvienas žmogus“, su Ženevos deklaracija dėl smurto naudojant ginklus ir vystymosi susijęs pranešimas.

2015 m. gruodžio 17 d., ketvirtadienis

10. pažymi, kad dėl ginklų bei sprogųjų medžiagų srautų nukreipimo, kontrabandos ir kaupimo kylanti rizika vis didėja ir toliau yra uždavinys, kurį reikia spręsti; pabrėžia, kad kyla pavojus, jog ginklai iš trečiųjų šalių, kuriose aukštas korupcijos lygis, gali būti atgabenti į Europą dėl aktyvėjančios ginklų kontrabandos bei neteisėtos prekybos ginklais ir kontrolės nebuvimo įvežimo į ES punktuose, pvz., uostuose, ir taip daroma žala piliečių saugumui, kaip buvo pabrėžta naujoje Europolo ataskaitoje⁽¹⁾;

11. pabrėžia, kad ginklų eksporto kontrolė yra sudėtinė ES užsienio ir saugumo politikos dalis ir ją vykdamas turi būti vadovaujama ES sutarties 21 straipsnyje įtvirtintais principais, visų pirma demokratijos ir teisinės valstybės skatinimo, taikos išsaugojimo, konfliktų prevencijos ir tarptautinio saugumo stiprinimo principais; primena, kad nepaprastai svarbu užtikrinti suderinamumą tarp ginklų eksporto ir ES kaip pasaulinės žmogaus teisių gynėjos patikimumo; yra tvirtai įsitikinęs, kad veiksmingesnis Bendrosios pozicijos aštuonių kriterijų įgyvendinimas būtų svarbus indėlis į BUSP ir BSGP plėtojimą; ragina, turint omenyje pakitusią saugumo aplinką ir susijusius pavojus bei grėsmes Europos saugumo interesams, naujoje ES visuotinėje užsienio ir saugumo politikos strategijoje tinkamai atsižvelgti į ginklų eksporto klausimus;

12. apgailestauja dėl to, kad dėl neteisėto, nelegalaus ir nereguliuojamo ginklų perdavimo ir toliau kenkiama politiniam stabilumui ir kuriamos kliūtys demokratiniams socialiniams ir (arba) ekonominiams vystymuisi tam tikrose pasaulio dalyse; pripažįsta, kad nuoseklus Bendrosios pozicijos 2008/944/BUSP aštuntojo kriterijaus aiškinimas ir veiksmingas jo įgyvendinimas iš esmės prisidėtų prie ES politikos suderinamumo vystymosi labai tikslų siekimu; ragina toliau skirti dėmesį aštuntajam kriterijui, kad būtų įvertintas galimas neigiamas su ginklais susijusių išlaidų poveikis skurdesnių šalių gavėjų vystymosi galimybėms;

Sutartis dėl prekybos ginklais

13. palankiai vertina Sutarties dėl prekybos ginklais įsigaliojimą; teigiamai vertina informavimo veiklą, kurios ėmėsi ES siekdama skatinti visuotinę Sutarties dėl prekybos ginklais ratifikavimą ir įgyvendinimą, ir ragina nuolat dėti pastangas šiuo tikslu, visų pirma šalių, kurios yra pagrindinės prekiautojos ginklais, atžvilgiu; primygtinai ragina Sutarties dėl prekybos ginklais neratifikavusias valstybes nares kuo greičiau tai padaryti; pripažįsta, kad, nors Sutartis dėl prekybos ginklais yra teigiamas pasiekimas, joje vis dar yra trūkumų ir neaiškumų (neaiškios sąvokos, prievolės teikti ataskaitas išimtis, trūksta sankcijų režimo);

14. džiaugiasi pirmosios sutarties šalių konferencijos, įvykusios Kankūne 2015 m. rugpjūčio 24–27 d., sėkme, tačiau nurodo, kad nesusitarta dėl šablono, kuris turėtų būti naudojamas rengiant metines ataskaitas; mano, kad sutartis bus tikrai naudinga tik tuomet, jei bus imtasi veiksmų siekiant, kad ji būtų taikoma visuotinai, ir jei bus nustatyti privalomi ar baudžiamieji mechanizmai, naudotini taisyklių nesilaikymo atvejais;

15. palankiai vertina reikalavimą, kad Sutarties dėl prekybos ginklais šalys sprendimo dėl licencijų išdavimo priėmimo proceso metu atsižvelgtų į riziką, kad perduodami ginklai gali būti panaudoti smurto dėl lyties atvejais arba vykdamas rimtus smurtinius veiksmus prieš moteris ir vaikus arba sudarant jiems sąlygas; ragina valstybes nares sugriežtinti Bendrosios pozicijos formuluotes, atsižvelgiant į smurtą dėl lyties arba rimtus smurtinius veiksmus prieš moteris ir vaikus;

16. teigiamai vertina tai, kad Europos Sąjungoje sukurta pasaulyje unikali teisiškai privaloma sistema, kurią taikant vykdoma ginklų eksporto kontrolė, įskaitant kontrolę krizių regionuose ir šalyse, kuriose žmogaus teisių padėtis nėra gera; atsižvelgdamas į tai, teigiamai vertina tai, kad kelios Europos ir trečiosios šalys prisijungė prie ginklų eksporto kontrolės sistemos, vadovaudamosi Bendrąja pozicija;

17. palankiai vertina tai, kad Albanija, Bosnija ir Hercegovina, Kanada, buvusioji Jugoslavijos Respublika Makedonija, Islandija, Juodkalnija ir Norvegija prisijungė prie Bendrosios pozicijos 2008/944/BUSP kriterijų ir principų; pažymi, kad nuo 2012 m. veikia speciali ES ir prisijungusių trečiųjų šalių pasikeitimo informacija sistema;

⁽¹⁾ „Organizuoto nusikalstamumo artimoje ateityje tyrinėjimas“, Europolas, 2015 m.

2015 m. gruodžio 17 d., ketvirtadienis

Bendroji pozicija

18. primena, kad Bendroji pozicija turėtų sudaryti sąlygas prekybos ginklais srityje taikyti koordinuotą metodą, kuris nedarytų poveikio valstybių narių teisei vykdyti griežtesnę nacionalinę politiką, kaip nurodoma Bendrosios pozicijos 3 straipsnyje; taip pat primena, kad visais atvejais valstybės narės ir toliau turi išimtinę teisę atsisakyti perduoti karines technologijas ar ginklus ir kad Bendrojoje pozicijoje nustatyti bendri standartai turi būti laikomi minimaliaisiais karinių technologijų perdavimo valdymo pagal 3 konstatuojamąją dalį standartais; pabrėžia, kad derinimas Europos lygmeniu neturėtų būti naudojamas kaip pretekstas siekiant sušvelninti griežtesnes nacionalines taisykles;

19. ragina valstybes nares visais atvejais nuosekliai aiškinti Bendrosios pozicijos kriterijus ir griežtai juos taikyti ir neleisti, kad politiniai ir ekonominiai argumentai būtų svarbesni už sprendimų priėmimo procesą; be to, ragina valstybes nares panaikinti jau suderintas sutartis, jei staiga pasikeitus situacijai tokie susitarimai pažeistų Bendrąją poziciją;

20. mano, kad tikrai didelė problema yra tai, kad valstybės narės netiksliai taiko Bendrąją poziciją ir nenuosekliai ją aiškina, taigi mano, kad labai svarbu siekti nuosekliai ir labai tiksliai taikyti aštuonis kriterijus; atsižvelgdamas į tai, nurodo, kad trūksta nuobaudų, kurios būtų taikomos kriterijų pažeidimo atvejais, ir mano, kad reikėtų numatyti, kad bet kokio Bendrosios pozicijos pažeidimo atveju būtų vykdomi nepriklausomi tikrinimai ir taikomos nuobaudos;

21. atkreipia dėmesį į Įprastinės ginkluotės eksporto darbo grupės atliktą Bendrosios pozicijos 2008/944/BUSP persvarstymą ir išvadą, kad ji tinkamai padeda siekti Tarybos nustatytų tikslų ir atitinka Sutarties dėl prekybos ginklais nuostatas; atkreipia dėmesį į tai, kad nebuvo pateikta pakeitimų, nepaisant itin blogos padėties Sirijoje ir Irake, suaktyvėjusios teroristinės veiklos ir Artimuosiuose Rytuose bei Šiaurės Afrikoje labai išplitus konfliktui ir nestabilumui, kurie gali turėti poveikio pačios Sąjungos saugumui;

22. atkreipia dėmesį į Tarybos bendrosios pozicijos naudojimosi vadovo ir ES karinės įrangos sąrašo atnaujinimą; laukia, kad Įprastinės ginkluotės eksporto darbo grupė patvirtintų naują keitimosi informacija internetu mechanizmą; palankiai vertina naujas nuorodas į Sutarties dėl prekybos ginklais aspektus, kurie dar neįtraukti į Bendrąją poziciją, ir detalių gairių dėl septintojo kriterijaus įgyvendinimo pakeitimus; ragina ypač dėti pastangas atsižvelgiant į gaires dėl aštuntojo kriterijaus veiksmingo įgyvendinimo;

23. ragina valstybes nares užtikrinti griežtesnį aštuonių kriterijų taikymą; mano, kad valstybės narės, be kita ko, Europos lygmeniu dalyvaudamos Įprastinės ginkluotės eksporto darbo grupėje, turėtų išplėsti savo vertinimų apimtį ir daugiau dėmesio skirti padėčiai paskirties šalyje ir vertinamai konkrečiai karinei technologijai; ragina valstybes nares taikyti griežtesnius nacionalinius kriterijus;

24. yra sunerimęs dėl realaus ar įsivaizduojamo kai kuriose valstybėse narėse veikiančių bendrovių grasinimų teisiniais veiksmais poveikio, kuris gali būti daromas svarstant eksporto licencijų prašymus; primena valstybėms narėms, kad griežtas ir tikslus aštuonių kriterijų taikymas yra reikiamas pagrindas atsisakyti išduoti licencijas;

25. atkreipia dėmesį į tai, kad pagal antrąjį kriterijų reikalaujama, jog valstybės narės atsisakytų išduoti eksporto licenciją tik tuomet, jei yra aiškus pavojus, kad eksportuojamos karinės technologijos ar įranga galėtų būti naudojamos vidaus represijoms; mano, kad pagal šį kriterijų paliekama galimybė nenuosekliai taikyti bendras taisykles; ragina susisiekti su Europos Tarybos, Vyriausiojo žmogaus teisių komisaro biuro ir žmogaus teisių organizacijų atstovais siekiant patikslinti antrąjį kriterijų;

26. kritiškai vertina tai, kad įvairios valstybės narės dažnai pažeidžia aštuonis kriterijus; apgailestauja, kad nėra sankcijų mechanizmo, taikytino aštuonis kriterijus pažeidžiančioms valstybėms narėms, ir kad nenumatoma jo kurti; mano, kad reikėtų numatyti priemones ir būdus atlikti nepriklausomą tikrinimą ir sukurti sankcijų mechanizmą, taikomus tuo atveju, kai Bendroji pozicija pažeidžiama;

27. primygtinai ragina visas valstybes nares vadovaujantis atsargumo principu taikyti rizikos sąvoką ginklų perdavimo licencijavimo procesuose, kaip įprastai tai daroma sprendžiant kitų sričių, pvz., terorizmo, pinigų plovimo ir aplinkosaugos, klausimus;

2015 m. gruodžio 17 d., ketvirtadienis

28. pabrėžia, kad būtina užtikrinti nuoseklesnę embargo politiką ir būtina ją taikyti nedelsiant; ragina valstybes nares aiškiau apibrėžti nacionalines ir tarptautines nuostatas, susijusias su karinių ir nekarinių ginklų eksportu, dėl kurių šaulių ginklai galėtų būti apibrėžiami kaip nekariniai ir juos perduodant būtų apeinama reguliavimo sistema;

29. primena, kad Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 258/2012, kuriuo įgyvendinamas JT protokolo prieš neteisėtą šaunamųjų ginklų gamybą ir prekybą jais 10 straipsnis, skirtas civilinio naudojimo šaunamųjų ginklų perdavimo veiksmingai kontrolei užtikrinti; pripažįsta civiliniam naudojimui skirtų medžioklės ir sportinių ginklų eksporto teisėtumą pagal šį reglamentą; palankiai vertina ES teisės aktų dėl šaunamųjų ginklų (įskaitant teisės aktus dėl deaktyvavimo, administracinių sankcijų ir signalinių ginklų) persvarstymą ir ketinimą stiprinti policijos bendradarbiavimą su kaimyninėmis šalimis ginklų kontrabandos srityje; todėl ragina Komisiją stiprinti Europolo pajėgumus;

30. ragina valstybes nares į Bendrąją poziciją įtraukti mechanizmą, pagal kurį būtų automatiškai sustabdytos galiojančios licencijos ginklų eksportui į šalis, kurioms Europos ginklų embargas buvo pradėtas taikyti po to, kai suteikta eksporto kontrolės licencija;

31. siūlo ištirti galimybę aštuonis kriterijus taikyti taip pat su ginklų eksportu susijusių paslaugų, pvz., konsultacijų, perdavimui ir ES įsisteigusių privačių karinių įmonių veiklai trečiojoje šalyje; ragina ES laikytis vieningo požiūrio į laivų-ginklų saugyklų (angl. *floating armouries*) klausimą;

32. ragina visas valstybes nares, kurios dar visapusiškai nesilaiko 2003 m. birželio 23 d. Tarybos bendrosios pozicijos 2003/468/BUSP dėl tarpininkavimo ginklų prekyboje kontrolės, paaiškinti, kodėl jos nesilaiko Bendrosios pozicijos ir kokių veiksmų siūlo imtis ir kada jų ketina imtis, siekdamas vykdyti pagal Bendrąją poziciją numatytas savo prievoles; ragina valstybes nares į savo tarpininkavimo ginklų prekyboje teisės aktus įtraukti nuostatas dėl ginklų transportavimo ir ginklų finansavimo paslaugų;

33. yra susirūpinęs dėl galimo eksporto srautų nukreipimo ir ragina valstybes nares sukurti veiksmingą kontrolės sistemą (stebėsenos sistemos, išlyga dėl nepiktnaudžiavimo galutinių naudotojų sertifikatuose ir galutinių naudotojų patikros vietoje), įskaitant tam skirtų darbuotojų skaičiaus didinimą; mano, kad valstybės narės turėtų glaudžiai bendradarbiauti tarpusavyje, su Europolu ir Eurojustu, taip pat su trečiosiomis šalimis, siekdamas palengvinti nelegalaus ginklų perdavimo tarpininkų baudžiamąjį persekiojimą; ragina Tarybą septintąjį kriterijų geriau suderinti su Sutarties dėl prekybos ginklais 11 straipsniu;

34. yra labai susirūpinęs dėl to, kad palikta galimybė išvengti ES eksporto kontrolės gaminant pagal licenciją trečiojoje šalyje arba ES įsisteigusių bendrovių patronuojamose bendrovėse užsienyje; primygtinai ragina įprastinės ginkluotės eksporto darbo grupę savo kitoje metinėje ataskaitoje išsamiai apsvarstyti šį klausimą;

35. ragina labiau koordinuoti darbinio lygmenų veiksmus Taryboje ir EIVT siekiant užtikrinti, kad būtų tinkamai atsižvelgiama į su konfliktų prevencija, vystymusi ir žmogaus teisėmis susijusius aspektus; ragina įprastinės ginkluotės eksporto darbo grupę reguliariai konsultuotis su Žmogaus teisių darbo grupe (COHOM) ir palaikyti ryšius su visais atitinkamais ES subjektais, pvz., ES žvalgybos analizės centru (ES INTCEN), ES kovos su terorizmu koordinatoriumi ir ES delegacijomis, siekiant geriau suderinti veiklą ir dalytis informacija, kuri galėtų būti svarbi priimant sprendimus dėl ginklų perdavimo licencijų išdavimo, ypač atsižvelgiant į riziką siūlomose šalyse gavėjose, kad būtų gerinama sprendimų, priimamų remiantis Bendrąja pozicija, kokybė;

Skaidrumas

36. apgailestauja dėl to, kad 16-oji metinė ataskaita buvo priimta vėluojant – ji priimta vėliau nei bet kuri kita ankstesnė ataskaita;

37. pažymi, kad norint pateikti išsamią informaciją reikia pateikti duomenis apie išduotų ginklų eksporto licencijų finansinę vertę ir faktinio eksporto finansinę vertę, duomenys turi būti suskirstyti pagal paskirties šalies ir ES karinės įrangos sąrašo kategorijas; ragina likusias valstybes nares vykdyti savo pareigą teikti metinę ataskaitą, taip pat atgaline data pateikti duomenis 16-ajai metinei ataskaitai ir laiku pateikti duomenis būsimoms metinėms ataskaitoms;

2015 m. gruodžio 17 d., ketvirtadienis

38. pažymi, kad ataskaitoje pateikiama standartinė informacija apie išduotas eksporto licencijas, bet nepateikiama išsami informacija apie faktinį ginklų eksportą; primygtinai ragina Tarybą ir Sąjungos vyriausiąją įgaliotinę ir Komisijos pirmininko pavaduotoją išnagrinėti būdus, kaip pagerinti ataskaitų teikimo prievolės vykdymą ir padidinti eksporto kontrolės sistemos skaidrumą bei viešąją kontrolę, visų pirma užtikrinant, kad valstybės narės praneštų apie visą ginklų eksportą; ragina pašalinti šį trūkumą, taigi numatyti metinę ataskaitą, kurioje būtų pateikiami faktinio eksporto duomenys, suskirstyti pagal eksporto rūšį ir paskirties šalį;

39. ragina įdiegti standartinę ataskaitų rengimo ir informacijos apie faktinį eksportą ir duomenų apie licencijas teikimo procedūrą, kartu nustatant terminą, ir tokią procedūrą vienodai taikyti ir užtikrinti jos laikymąsi visose valstybėse narėse; ragina valstybes nares teikti visapusišką informaciją apie licencijas, kurias atsisakyta išduoti, taip pat su licencijomis susijusią informaciją apie šalį gavėją ir konkrečią instituciją, nurodyti prekių, kurios turi būti perduotos, aprašą ir kieki atsižvelgiant į karinės įrangos sąrašo pakategores, taip pat nurodyti, dėl kokių priežasčių licencijas atsisakyta išduoti; siūlo keisti metinės ataskaitos formatą ir ataskaitą pateikti kaip viešą ir sąveikią internetinę duomenų bazę, kurioje būtų galima atlikti paiešką;

40. ragina valstybes nares aktyviau konsultuotis tarpusavyje dėl ginklų perdavimo į pažeidžiamus ir nestabilius regionus ar šalis, ypač į tuos regionus ir šalis, kurie agresyviai elgiasi savo kaimynystėje; ragina išsamiai ir sistemingai tikrinti, kaip įgyvendinamos ES sankcijos Rusijos atžvilgiu ginklų eksporto ir dvejojo naudojimo technologijų pardavimo srityje; ragina valstybes nares parengti asmenų (įskaitant subjektus ir individus), kurių atžvilgiu buvo paskelbti apkaltinamieji nuosprendžiai už ginklų eksporto teisės aktų pažeidimus, ir nustatytų ginklų nukreipimo atvejų ir asmenų, kurie nenuteisti teisme, tačiau žinoma, kad jie dalyvauja neteisėtoje prekyboje ginklais ar veikloje, kuri kelia grėsmę tarptautiniam saugumui, sąrašus; ragina valstybes nares pateikti išsamią informaciją apie suteiktų licencijų panaikinimo arba jų galiojimo sustabdymo procedūras, taikomas šalims, kurioms nustatytas embargas;

41. mano, jog itin svarbu, kad šalys, kurios yra kandidatės stoti į ES, laikytųsi ES pozicijos ir principų, susijusių su ginklų eksportu ir prekyba ginklais;

42. ragina vykdant policijos pajėgų ir pasienio tarnybų bendradarbiavimo procedūras, paremtas pasikeitimu informacija ir duomenų bazėmis, kontroliuoti neteisėtą prekybą ginklais ir bendradarbiauti ją kontroliuojant siekiant sumažinti pavojų ES ir jos piliečių saugumui;

Viešoji kontrolė

43. primena, kad politinė atsakomybė už tai, ar priimamas sprendimas eksportuoti ar neeksportuoti karines arba dvejojo naudojimo prekes, tenka vyriausybėms; ragina valstybes nares suteikti išsamos informacijos apie kiekvieną išduotą licenciją, kad būtų galima vykdyti ES lygio patikras siekiant užtikrinti, kad valstybės nepažeistų Bendrosios pozicijos kriterijų dėl savo ekonominių, politinių ar individualių interesų; ragina EIVT ir (arba) COARM prisiimti užduotį tikrinti tas licencijas, kurios, kaip manoma, neatitinka Bendrosios pozicijos kriterijų;

44. yra tvirtai įsitikinęs, kad, paisant skaidrumo ir didesnės viešosios kontrolės interesų, piliečiai ir parlamentai turi teisę būti išsamiai informuojami apie jų vyriausybių sprendimus dėl ginklų eksporto, nes šie sprendimai daro poveikį jų šalies ir užsienio šalių saugumui ir gerovei; ragina viešai skelbti ataskaitas;

45. ragina Tarybą ir EIVT taip pat sudaryti geresnes galimybes susipažinti su informacija, susijusia su ES sankcijomis ir ginklų embargu, kuri dažnai nėra atnaujinta arba nėra pateikiama lengvai prieinama forma;

46. ragina sustiprinti parlamentinę priežiūrą nacionaliniu ir Europos lygmenimis teikiant metines ataskaitas parlamentams; ragina kitoje tarpparlamentinėje konferencijoje BUSP/BSGP klausimais aptarti Europos ginklų eksporto ir Europos gynybos pramonės politikos klausimus;

2015 m. gruodžio 17 d., ketvirtadienis

47. palankiai vertina reguliarias konsultacijas su pilietine visuomene, nes jas vykdamas skaidrumas; ragina Komisiją ir EIVT/COARM tęsti tokį dialogą su pilietine visuomene, NVO ir ekspertų grupėmis; ragina pilietinę ir akademinę visuomenę vykdyti nepriklausomą prekybos ginklais tikrinimą;

Naujos technologijos ir dvejojo naudojimo prekių klausimas

48. mano, kad dėl technologinės plėtros tampa vis sudėtingiau atskirti naudojimą vien tik kariniais ir naudojimą vien tik civiliniais tikslais, taigi reikėtų ypatingą dėmesį skirti dvejojo naudojimo objektų sąrašui, atsižvelgiant į Vasenaro susitarimą; ragina Sąjungos vyriausiąją įgaliotinę užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Komisijos pirmininko pavaduotoją, valstybes nares ir Komisiją užtikrinti, kad nebūtų spragų Vasenaro susitarime ar karinės įrangos sąrašo ir Dvejojo naudojimo prekių reglamento priedų neatitikimų, ir ypač didelį dėmesį skirti naujoms strateginės svarbos technologijoms, pvz., nuotoliniu būdu pilotuojamų orlaivių sistemoms, taikomajai robotikai ir sekimo technologijoms;

49. primena, kad visame pasaulyje platinant tam tikras sekimo ir išilaužimo technologijas gali būti ne tik daroma žala žmogaus teisėms, bet ir keliamas didelis pavojus Europos strateginiams interesams ir mūsų skaitmeninei infrastruktūrai;

50. palankiai vertina Komisijos vykdomą iniciatyvą siekiant modernizuoti ES dvejojo naudojimo prekių eksporto kontrolę ir jos ketinimą per pirmąjį 2016 m. pusmetį pateikti naują pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl pažangių ir veiksmingų politikos priemonių, kuriomis būtų reglamentuojamas paslaugų, susijusių su dvejojo naudojimo technologijų įdiegimu ir naudojimu, komercinis eksportas, ir įtraukti veiksmingas apsaugos priemones, kurios padėtų išvengti tokių eksporto kontrolės priemonių žalos moksliniams tyrimams ir informacinių technologijų saugumo moksliniams tyrimams; pabrėžia, kad pasiūlymu taip pat turėtų būti siekiama didinti eksporto kontrolės režimo nuoseklumą ir skaidrumą ir visapusiškai atsižvelgti į kintantį saugumo problemų pobūdį bei technologinės plėtros tempą, ypač turint mintyje sekimo ir išilaužimo programinę įrangą; pritaria 2013 m. gruodžio 4 d. Vasenaro susitarimo šalių pasiektam susitarimui patvirtinti kontrolę sekimo, teisės saugos ir žvalgybos informacijos rinkimo priemonių, taip pat tinklo stebėjimo sistemų srityse; primena, kad būtina skubiai spręsti galimo žalingo IRT produktų ir paslaugų, kurie tam tikrose trečiojoje šalyse gali būti naudojami pažeidžiant žmogaus teises, eksporto klausimai, kaip susitarta 2014 m. balandžio mėn. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos bendrame pareiškime;

51. ragina valstybes nares numatyti pakankamai išteklių, kad būtų veiksmingai įgyvendinta dvejojo naudojimo prekių eksporto, tarpininkavimo ir tranzito kontrolė ir užtikrintas jos vykdymas; palankiai vertina tai, kad vykdomos ES finansuojamos gebėjimų stiprinimo programos, kuriomis siekiama remti trečiųjų šalių dvejojo naudojimo prekių eksporto kontrolės sistemas; ragina valstybes nares mobilizuoti ir ES mokymo pajėgumus;

52. pabrėžia, kad Komisija turėtų turėti galimybę skubiai suteikti įmonėms, abejojančioms, ar prašyti eksporto licencijos, tikslią ir naujausią informaciją apie galimų sandorių teisėtumą ar galimą žalingą poveikį;

53. ragina Komisiją pateikti pasiūlymų persvarstyti, kaip galėtų būti naudojami IRT taikomi ES standartai siekiant užkirsti kelią galimam žalingam tokių technologijų ar kitų paslaugų eksporto į trečiąsias šalis poveikiui, kai tose šalyse tokių sąvokų kaip „teisėtą informacijos perėmimas“ supratimas negali būti laikomas lygiaverčiu tokių pat sąvokų supratimui ES arba, pavyzdžiui, kai tose šalyse žmogaus teisių padėtis yra prasta ir teisinė valstybė neegzistuoja;

54. dar kartą tvirtina, kad vertinant incidentus, kai dvejojo naudojimo technologijos naudojamos taip, kad gali būti ribojamos žmogaus teisės, ES standartai, ypač įtvirtinti ES pagrindinių teisių chartijoje, turėtų būti svarbesni už kitus argumentus;

55. apgailestauja dėl kai kurių Europos bendrovių ir tarptautinių įmonių, prekiaujančių dvejojo naudojimo technologijomis, aktyvaus bendradarbiavimo, kai jos žino apie neigiamą poveikį žmogaus teisėms dėl prekybos su režimais, kurie savo veiksmais pažeidžia žmogaus teises;

2015 m. gruodžio 17 d., ketvirtadienis

56. ragina Komisiją viešai neleisti bendrovėms, vykdančioms minėtą veiklą, dalyvauti ES viešųjų pirkimų procedūrose, nesuteikti mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros finansavimo ir jokios kitos formos finansinės paramos;

o

o o

57. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Komisijos pirmininko pavaduotojai ir valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams.
